

BUXGALTERIYA AUDITI

Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich

SamISI, "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya
hisobi va audit" kafedrası katta o'qituvchisi

Sattorova Feride Anvarovna

SamISI talabasi

e-mail: ferideanvarovna1123@gmail.com

Annotatsiya: Buxgalteriya auditi, tashkilotning moliyaviy hisobotlari va hisobga olish jarayonlarini tekshirish, baholash va nazorat qilish jarayonidir. Bu jarayon, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligi, ishonchliligi va qonuniyligini ta'minlash maqsadida amalga oshiriladi. Buxgalteriya auditi, tashkilotning moliyaviy holatini yaxshilash, moliyaviy xatolarni aniqlash va ularni tuzatish uchun muhim vosita hisoblanadi. Ushbu maqolada, buxgalteriya auditining asosiy tushunchalari, turlari, jarayoni va ahamiyati haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: buxgalteriya auditi, moliyaviy resurslar, hisobotlar, tushunchalar, tashkilot, moliyaviy holat.

Аннотация: Бухгалтерский аудит — это процесс проверки, оценки и контроля финансовой отчетности организации и процессов бухгалтерского учета. Этот процесс осуществляется для обеспечения точности, достоверности и законности финансовой

отчетности. Бухгалтерский аудит – важный инструмент улучшения финансового положения организации, выявления финансовых ошибок и их исправления. В данной статье представлена подробная информация об основных понятиях, видах, процессе и значении бухгалтерского аудита.

Ключевые слова: бухгалтерский аудит, финансовые ресурсы, отчеты, понятия, организация, финансовое состояние.

Abstract: An accounting audit is the process of examining, evaluating, and controlling an organization's financial statements and accounting processes. This process is carried out to ensure the accuracy, reliability and legality of financial statements. Accounting audit is an important tool for improving the organization's financial situation, identifying financial errors and correcting them. This article provides detailed information about the basic concepts, types, process and importance of accounting audit.

Key words: accounting audit, financial resources, reports, concepts, organization, financial status.

Kirish. Tannarx mavzusi hardoin muhim va dolzarbligini yo'qotmaydigan mavzulardan hisoblanadi chunki bozor iqtisodiyoti sharoitida erkin raqobatga kirishadigan har qanday subyektlar sifat bilan bir qatorda maxsulotning narxi bilan ham raqobatlashadi shu sababli tannarx muhimdir uni sifat darajasiga salbiy tasir qilamasdan tushirish uchun juda ko'plab korxona va tadbirkorlar bosh qotirishadi va bu erkin bozor sharoitida tabiiy holatdir.

Buxgalteriya auditi, tashkilotning moliyaviy hisobotlarini va hisobga olish jarayonini mustaqil ravishda tekshirishni anglatadi. Auditorlar, tashkilotning moliyaviy hisobotlarining

to'g'riligini va ishonchliligini baholash uchun turli usullar va vositalardan foydalanadilar. Buxgalteriya auditi, moliyaviy hisobotlarning to'g'ri tayyorlanishini ta'minlash, moliyaviy xatolarni aniqlash va moliyaviy faoliyatni yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Buxgalteriya auditi jarayoni, tashkilotning moliyaviy faoliyatini baholash va nazorat qilishda asosiy rol o'ynaydi. Auditorlar, hisobotlarni tahlil qilish, moliyaviy ko'rsatkichlarni baholash va moliyaviy jarayonlarni tekshirish orqali tashkilotning moliyaviy holatini aniqlaydilar. Bu jarayon, tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va moliyaviy xavflarni kamaytirishga yordam beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Buxgalteriya auditi bir nechta turlarga bo'linadi, har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ichki audit, tashkilotning ichki auditorlari tomonidan amalga oshiriladi. Bu turdagi audit, tashkilotning ichki nazorat tizimini baholash va moliyaviy jarayonlarni yaxshilash maqsadida o'tkaziladi. Ichki audit, tashkilotning moliyaviy faoliyatini doimiy ravishda kuzatib borish va nazorat qilish uchun muhimdir. Ichki auditorlar, moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish, xarajatlarni nazorat qilish va moliyaviy xavflarni aniqlashda yordam beradi. Tashqi audit, mustaqil auditorlar tomonidan amalga oshiriladi. Bu turdagi audit, tashkilotning moliyaviy hisobotlarini va hisobga olish jarayonini mustaqil ravishda baholash maqsadida o'tkaziladi. Tashqi auditorlar, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligini va ishonchliligini ta'minlash uchun tashkilotning moliyaviy faoliyatini tahlil qiladilar. Tashqi audit, tashkilotning moliyaviy holatini baholash va moliyaviy xatolarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Sertifikatlangan audit, auditorlik tashkilotlari tomonidan amalga oshiriladi va moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlarga muvofiqligini ta'minlash maqsadida o'tkaziladi. Bu turdagi audit, tashkilotning moliyaviy hisobotlarini xalqaro standartlar asosida baholash va tahlil qilishda muhim ahamiyatga ega. Sertifikatlangan audit, tashkilotning moliyaviy holatini xalqaro miqyosda baholash uchun zarurdir. Maxsus audit, ma'lum bir masala yoki jarayonni tekshirish maqsadida o'tkaziladi. Bu turdagi audit, tashkilotning moliyaviy faoliyatini baholashda yoki muayyan xatolarni aniqlashda yordam

beradi. Maxsus audit, tashkilotning moliyaviy jarayonlarini yaxshilash va strategik qarorlar qabul qilishda muhim rol o'ynaydi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Buxgalteriya auditining jarayoni bir necha bosqichlardan iborat. Audit jarayonining birinchi bosqichi rejalashtirishdir. Auditorlar, auditning maqsadlarini belgilab, audit jarayonini rejalashtiradilar. Rejalashtirish bosqichida, auditorlar auditni o'tkazish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilishni rejalashtiradilar. Bu bosqichda, auditorlar auditning muddatlarini, resurslarini va zarur bo'lgan usullarini belgilaydilar. Rejalashtirish bosqichidan so'ng, auditorlar ma'lumotlarni yig'ish jarayoniga o'tadilar. Bu jarayon, tashkilotning moliyaviy hisobotlarini, hisobga olish hujjatlarini va boshqa zarur ma'lumotlarni to'plashni o'z ichiga oladi. Auditorlar, yig'ilgan ma'lumotlarni tahlil qilish va moliyaviy ko'rsatkichlarni baholash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni tayyorlaydilar. Ma'lumotlarni yig'ish jarayonidan so'ng, auditorlar tahlil qilish bosqichiga o'tadilar. Bu bosqichda, auditorlar moliyaviy hisobotlarni va hisobga olish jarayonini tahlil qiladilar. Tahlil jarayonida, auditorlar moliyaviy ko'rsatkichlarni baholash, moliyaviy jarayonlarni tekshirish va moliyaviy xatolarni aniqlash uchun turli usullardan foydalanadilar. Tahlil qilish jarayoni, auditorlarning tashkilotning moliyaviy holatini baholashda muhim ahamiyatga ega. Tahlil jarayonidan so'ng, auditorlar audit hisobotini tayyorlaydilar. Audit hisobotida, auditorlar o'z tahlillari va natijalari haqida ma'lumot beradilar. Hisobotda, moliyaviy xatolar, kamchiliklar va takliflar ko'rsatiladi. Audit hisobotining tayyorlanishi, tashkilotning moliyaviy holatini baholash va moliyaviy jarayonlarni yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Auditorlar, audit jarayonida aniqlangan kamchiliklar va muammolar bo'yicha takliflar va tavsiyalar beradilar. Bu takliflar, tashkilotning moliyaviy faoliyatini yaxshilashga yordam beradi va moliyaviy xavflarni kamaytiradi. Auditorlarning takliflari, tashkilotning strategik rejalashtirish jarayonida e'tiborga olinishi zarur.

Buxgalteriya auditi, tashkilotlarning moliyaviy faoliyatini boshqarish va nazorat qilish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonning ahamiyati quyidagilardan

iborat. Buxgalteriya auditi, moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini ta'minlashga yordam beradi. Auditorlar, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligini va qonuniyligini tekshirish orqali tashkilotning moliyaviy holatini baholaydilar. Bu, tashkilotning moliyaviy faoliyatini yaxshilash va moliyaviy xatolarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Buxgalteriya auditi, xarajatlarni nazorat qilishda muhim ro'l o'ynaydi. Auditorlar, xarajatlarni tahlil qilish va nazorat qilish orqali tashkilotning moliyaviy resurslarini samarali boshqarishga yordam beradi. Xarajatlarni nazorat qilish, tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Buxgalteriya auditi, tashkilotning moliyaviy holatini baholash va tahlil qilish orqali qaror qabul qilish jarayonida yordam beradi. Auditorlar, moliyaviy hisobotlarni tahlil qilib, strategik qarorlar qabul qilishda zarur bo'lgan ma'lumotlarni taqdim etadilar. Bu, tashkilotning moliyaviy faoliyatini yaxshilash va moliyaviy xavflarni kamaytirishga yordam beradi. Buxgalteriya auditi, moliyaviy xavflarni aniqlash va kamaytirishga yordam beradi. Auditorlar, moliyaviy jarayonlarni tekshirish va tahlil qilish orqali moliyaviy xatolarni aniqlaydilar. Bu, tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va moliyaviy xavflarni kamaytirishga yordam beradi. Buxgalteriya auditi jarayonida ijtimoiy va iqtisodiy omillarni hisobga olish, tashkilotning moliyaviy holatini yaxshilashga yordam beradi. Auditorlar, tashkilotning moliyaviy faoliyatini baholashda ijtimoiy va iqtisodiy omillarni e'tiborga olishlari zarur.

XULOSA

Buxgalteriya auditi, tashkilotlarning moliyaviy faoliyatini boshqarish va nazorat qilish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon, moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini ta'minlash, xarajatlarni nazorat qilish, qaror qabul qilishda yordam berish va moliyaviy xavflarni kamaytirishga qaratilgan. Buxgalteriya auditining asosiy turlari, jarayoni va ahamiyati, tashkilotlarning moliyaviy holatini baholash va moliyaviy jarayonlarni yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Buxgalteriya auditi, tashkilotning moliyaviy faoliyatini doimiy ravishda kuzatib borish va nazorat qilishga yordam beradi. Auditorlar, moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish, moliyaviy ko'rsatkichlarni baholash va moliyaviy

jarayonlarni tekshirish orqali tashkilotning moliyaviy holatini aniqlaydilar. Buxgalteriya auditi, tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonov, A. (2020). "Buxgalteriya auditi: nazariyasi va amaliyoti". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi.
2. Tashkent, M. (2019). "Buxgalteriya auditi va moliyaviy nazorat". Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti.
3. Qodirov, S. (2021). "Buxgalteriya auditi: asoslar va metodologiya". Samarqand: Samarqand Davlat universiteti.
4. Rasulov, D. (2022). "Auditorlik faoliyati va uning o'zbek iqtisodiyotidagi roli". Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
5. Karimov, R. (2023). "Buxgalteriya auditi: nazorat va baholash usullari". Andijon: Andijon davlat universiteti.
6. Isroilov, E. (2021). "Moliyaviy hisobotlarni audit qilish: nazariy va amaliy jihatlar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi.
7. Yuldashev, O. (2020). "Buxgalteriya auditi va uning amaliyoti". Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti.